

Особливу увагу необхідно приділити розвитку у студентів майбутніх спеціалістів культурних та історичних знань, щоб знати історію, культуру харчування іноземних та вітчизняних туристів, тому що ці знання використовуються при обслуговуванні.

Необхідно зазначити, що культура харчування тісно пов'язана з еволюцією суспільства. Традиції змінювалися в зв'язку з перетином культур, на тому чи іншому просторі приживались ті чи інші продукти привезені з інших країн. Все це вплинуло і впливає на традиційну культуру харчування народів різних країн. А це говорить про те, що в умовах соціальної динаміки і зміни установок неможливо повністю спроектувати адекватний зміст і форму освіти, врахувати всі сучасні тенденції і напрямки розвитку конкурентоспроможного спеціаліста для підприємств харчування готельного комплексу. З цього випливає необхідність модернізації змісту навчальних програм, котрі повинні бути націлені на створення нових освітніх технологій. Все це буде зумовлювати інтеграцію стандартного навчання з інноваційним, забезпечувати виявлення і розвиток пізнавальних, творчих здібностей у студентів, виховувати в них самостійні, організаторські, професійні якості, які забезпечать ефективну професійну діяльність майбутнього спеціаліста по наданню споживачеві широкого спектру сервісних послуг, в тому числі здорового харчування.

Слід відзначити, що сучасний процес навчання потребує підвищення наукового рівня знань, впровадження нових форм їх проведення, з метою підвищення ролі у формуванні у студентів наукового світогляду.

Необхідно активно здійснювати міжпредметну інтеграцію. Потреба у виникненні інтегрованих занять зумовлюється цілою низкою факторів: світ пізнається у різноманітті та єдності, тому штучне подрібнення предметів не дає уяви про явище в цілому; інтегровані уроки розвивають потенціал самих студентів, спонукають до активного пізнання дійсності, до осмислення та знаходження причинно-наслідкових зв'язків, до розвитку логіки, мислення, комунікативних здібностей; сама форма їх проведення нестандартна, цікава, використання різноманітних видів роботи під час заняття підтримує увагу студентів на високому рівні, що дозволяє говорити про достатню ефективність занять. Також використовувати методику круглих столів, конференцій, проводити диспути. В результаті проведення таких занять у студентів виникає можливість вирішувати питання про сучасний стан і перспективи удосконалення індустрії гостинності, також проявляти свою ініціативу, самостійність у вирішенні професійних питань.

В процесі навчання студент повинен постійно знаходитися в умовах творчого пошуку способів вирішення поставлених задач, самостійно добувати необхідні відомості, в таких умовах він стане суб'єктом пізнавальної діяльності і отримує навички, котрі йому знадобляться в роботі в якості спеціаліста підприємства харчової індустрії гостинності.

Необхідно також підняти пріоритетність дослідницької роботи студентів у сфері сервісу. Підготовка спеціалістів зі знаннями сервісного напрямлення в області готельно-ресторанного бізнесу і харчування підвищить рейтинг спеціаліста.

Не виникає сумніву, що спеціаліст високої культури з такою професійною підготовкою та ерудицією зможе забезпечити культуру обслуговування і культуру харчування з наданням сервісних послуг високої якості.

Н.А. Лемешева, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

СПІВВІДНОШЕННЯ ВЛАДИ І ЗАКОНУ ЧАСІВ КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Основними суспільно-політичними ідеями в Київській Русі були погляди на походження держави, князівської влади, правове регулювання суспільних відносин, стосунки між церквою і державою, проблеми єдності та суверенності політичної влади, об'єднання розрізаних удільних князівств навколо великого князя київського, самостійності й незалежності Русі тощо. Головними проблемами політичної думки цього періоду були дві: рівноправність Русі з іншими державами, передусім з Візантією, та необхідність об'єднання руських земель для збереження держави перед зовнішньою загрозою.

Одним із ранніх літературних творів, де розглядалися означені проблеми, було "Слово про закон і благодать" першого київського митрополита Іларіона. У цьому творі читаємо важливі думки про співвідношення влади й закону, про мудрість і владу, основу та межі закону не лише в релігійному, а й у конкретно-політичному аспекті.

У творі вперше в Київській Русі обґрунтовується ідея походження княжої влади від Бога та необхідність її свадомності. Кращою автор вважає монархічну форму правління, бо саме єдиновладна форма правління є основною запорукою єдності і сили держави, її територіальної цілісності. Символом могутності і сили такої держави як для зовнішніх так і для внутрішніх сил постає князь Володимир.

Правитель має бути благочестивим, щоденними вчинками підтверджуючи власну мудрість і знання: "... хто повідає про твої багаточисельні милостині і дивні щедроти, які денно і нічно надавав ти бідним і сиротам, хворим і боржникам, вдовам і всім, що просять співчуття... Те що чув ти, о досточтимий, не для молитви залишив сказане, а ділом здійснював: тим хто просив – подавав, нагих одягаючи, голодних і спраглих насичуючи, хворих всіляко утішаючи, боржників викуповуючи, зрабованим – свободу даруючи".

Князь – глава держави відповідальний перед Богом "за труди пастви людей його". Його влада величезна, але зовсім не безмежна. Князь повинен, на думку Іларіона, здійснювати свою владу в рамках закону – "землю свою пасуши правдою". В основі його дій повинна лежати не сваволя, а справедливість – "без блазна же Богом дані йому люди управивши". Істинний правитель повинен не лише сам бути справедливим, але й слідкувати за дотриманням закону, правосуддя здійснювати на його основі і бути милостивим – "мало казни, много милуй".

Ідеальний образ правителя держави за Іларіоном включає такі риси, як мудрість і знання. Він одним із перших вітчизняних мислителів говорить про моральні якості державних діячів, про їх відповідальність перед Богом і народом. Підтримуючи князя Володимира, Іларіон чітко висловлює свої симпатії до монархії як форми державного правління. Вона імпонує йому, бо тут влада зосереджується в руках одного правителя, а єдиновладдя є запорукою територіальної єдності і сили держави. При цьому бажано, щоб влада концентрувалась у руках мудрого правителя, який задовольняв би певні умови: пам'ятав, що несе відповідальність за підданих перед Богом; здійснював владу на основі закону і справедливості, а не сваволі; був милостивим до підданих. Держава повинна забезпечувати мир, запобігати війнам, мати кращу внутрішню організацію управління.

Вихідною проблемою «Слова» Іларіона є питання про співвідношення закону та істини. Суспільний прогрес, на думку мислителя, відбувається завдяки зміні принципів релігії. Він протиставляв два етапи історії людства: епоху Старого Заповіту, основу на законі, коли відносини між людьми будувалися на принципах безмежного підкорення і рабства, та епоху Нового Заповіту, де панують свобода, істина та благодать. Ці етапи послідовно заступають один одного в процесі історичного розвитку людства. Благодать – це прогрес людства. З цього приводу Іларіон писав: "Спершу закон, потім благодать, спершу тінь, потім істина". Водночас закон не протистоїть істині, його дотримання є шляхом до досягнення благодаті, а разом з нею – свободи. Іларіон показує, що людська благодать полягає в пізнанні істини, в духовній свободі. Закон тільки готує народ до благодаті. Християнська віра приводить людей до Істини.

Своє філософське шукання Іларіон Київський виклав в праці "Слово про закон і благодать". Центральною думкою цього філософського вчення є: "не закон для людини, а людина для закону". У "Слові" уперше прозвучав мотив етичної оцінки правителя, взагалі людини, яка стала домінуючою у всій подальшій східнослов'янській філософській думці. Однак значення «Слова» виходить далеко за межі урочистих святкових слів, що промовляються для віруючих в церкві. «Слово» Іларіона – свого роду церковно-політичний трактат, в якому ушляхується руська земля і її князі.

Н.О. Лисак, ст. викл. (ХДУХТ, Харків)

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ ТА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

Специфіка ціннісних орієнтувань сучасної молоді цілком залежить від впливу соціальних, економічних та культурних факторів. Як зазначає Е. Фромм, основними цінностями у сучасному суспільстві є гроші, престиж і влада. Вони стали домінуючими спонукальними мотивами і цілями людини. Так, найбільш поширеними в наш час стали *ринкові орієнтування*, які ґрунтуються на законах попиту і пропозиції. При ринкових орієнтуваннях успіх людини залежить не від її майстерності, знань і порядності, а від того, як вона вміє себе продати за допомогою зовнішності, привабливості, енергійності, впевненості в собі, вмінню спілкуватися, відповідності до того типу, який має попит на людському ринку особистості, при цьому успіх залежить від вміння продати свою особистість, перетворити себе на товар, який користується попитом. Люди з ринковим характером не мають власного Я, оскільки воно постійно змінюється у відповідності з принципом «я такий, який вам потрібен». Так відбувається страшний процес деморалізації талановитих людей, які за різних обставин не досягли успіху, так втрачають цінність етика, позитивні людські якості, знання, здібності, талант, почуття ідентичності, гідність, благочестя, самоповага, творчість, самореалізація в процесі використання знань і здібностей.

Сьогодні, коли відбувається апробація цінностей нового суспільства, особливої значущості набувають освітня, просвітня та виховна робота, система підготовки таких підприємницьких кадрів, які відносилися би до нового, продуктивного соціально й морально відповідального типу. Не випадково, всі виховні системи світу фокусують свою увагу на: 1) співвідношенні матеріальних і духовних цінностей; 2) формуванні універсальних загальнолюдських цінностей; 3) розвитку вищих цінностей, метамотивації потреб; 4) процесі девальвації та ієрархізації цінностей; 5) на єдності мотиваційних і ціннісних орієнтувань особистості. Перед викладачами вищої школи стоїть складне завдання – створення психолого-педагогічних умов для формування всебічно розвинутої особистості, яка б усвідомлювала свої духовні цінності.

Усвідомленню ціннісних орієнтувань майбутніми фахівцями буде сприяти курс «Етики та естетики», який повинен забезпечити не тільки становлення активної пізнавальної позиції студента, а й спрямованість на те, щоб подальша діяльність майбутнього спеціаліста відповідала і законодавству, і моральним нормам.